

Asia: VN/13501/2025

Lausuntopyyntö kuntien peruspalvelujen valtionosuuden 75 miljoonan euron vähennyksen kohdistamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Järvenpään kaupunki lausuu lausuntonaan, että kuntien valtionosuuksiin ei tule kohdistaa enää leikkauksia. Valtionosuuksien leikkaaminen heikentää kuntien peruspalvelujen tasavertaisia järjestämismahdollisuuksia rahoituksen kaventuessa erityisesti Järvenpään kaltaisessa kasvukaupungissa, jossa palvelutarpeet suuntautuvat nimenomaisesti lapsiin ja nuoriin, ja jossa on myös väestönkasvun myötä erilaisia käyttötalous- ja investointipaineita.

Huomioitavaa on myös, että jo nyt valtionosuuksiin kohdistuu erilaisia vähennyksiä, leikkauksia ja epätarkkuuksia. Esimerkiksi vuoden 2025 alussa kunnille siirtyneen työllisyysvastuiden rahoitus on lähtökohtaisesti ollut alimitoitettu ja nykyinen taloussuhdanne on edelleen lisännyt kunnille uusista työllisyysvastuista aiheutuvia kustannuksia. Toinen esimerkki on oppimisen tuen uudistus, jossa rahoitus ja kulut eivät vastaa toisiaan.

Vaikka valtio on luvannut lain kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 21§ mukaisesti kompensoida uudet tehtävät ja muutokset täysimääräisesti rahoitusperiaatetta kunnioittaen, johtaa samanaikaisesti tehtävät valtionosuuksien muut leikkaukset myös em. tehtäviin kohdennettavissa olevaa rahoitusta, kuten myös nyt ehdotettu 75 miljoonan leikkaus. Rahoitusperiaatteen ydin taloudellisesti on, että valtio vastaa kunnille siirtämistään palveluista aiheutuvista kustannuksista. Siten samanaikainen kunnille annettavien uusien tehtävien ja veloitteiden laskennallinen täysimääräinen rahoittaminen yhdistettynä yleiseen valtionosuuksien leikkaukseen, heikentää kuntien tosiasiallisia edellytyksiä suoriutua tehtävistään. Leikkaukset todennäköisesti johtavat yleisen verotason nousuna, kun monet kunnat joutuvat itsehallinnon nojalla korottamaan veroprosenttejaan sekä toisaalta mahdollisesti eriyttää kuntia veroprosenttien eriytyessä kauemmas toisistaan. Kunnat ovat jo vuosia käytännössä sopeuttaneet toimintaansa menosäästöin, erilaisia lisätuloja hakien ja investointeja rajoittaen, jolloin kunnallinen verotus nousee käytännössä todennäköiseksi työkaluksi sopeutumista hakiessa.

Lausuntopyynnössä ilmaistua tavoitetta siitä, että vähennys ei kasvata kuntien välisiä suhteellisia eroja valtionosuuksissa eikä negatiivisia valtionosuuksia, ja että lakisääteiset palvelut turvataan, on pidettävä johtavana ajatuksena lainmuutoksen laadinnassa. Mikäli esitetty valtionosuuksien lisäleikkaus kuitenkin toteutuu, tulee se toteuttaa luonnoksessa esitetyn kohdentamismallin mukaisesti, jolloin tältä osin valtion säästötoimenpiteet kohdistuisivat mahdollisimman yhdenvertaisesti kuntiin.

Rinne Kirsi
Järvenpään kaupunki

Alifrosti Kimi
Järvenpään kaupunki